

Vredništvo:

na Travniku šl. 277, I. nadst. (ono
skrbi tudi za razpoloženje listov).Projekcijo se zaplačilo vsakokrat
za oznanih tudi v nezavodnem
časniku.Plača se za vsako natisno vrsto
časnika čez se oznanih samo
enkraj natisno, do dvakrat, 8
kr., če trikrat, 10 kr. a v.
Povrh tega že vsak krat 50
kr. na stampalj.

DOMOVINA.

L I S T

Izhaja vsak petek.

Naročnina s poštino vred znača
za celo leto 2 gold., za pol leta
1 gold.Naročnina pisma in reklamacije
naj se pošiljajo vredništvu.Posamezni liste so prodajajo v
Gorici pri biskvarji g. Soharji
na Travnku po 4 solde.

i posebno za primorsko-deželne, pa tudi sploh slovenske zadeve.

SLOVENSKI KLOBUK.

Sp. A. Ž.

VIII.

Ime panonski kneževini je bilo, kakor smo že povedali, tudi „Sklavinia“ ali prav za prav „Slovenija“. V tem imenu pa tiči skrito pričevanje, da je bila panonska dežela slovenska.

Kar je v imenu skrito, kaže zgodovina očito. Zato podamo tu na kratkem zgodovino panonske kneževine.

Naš namen ni, preiskovati in popisovati — kako? in kdaj? — so posedli Slovenci panonsko deželo, na tem ni veliko ležeče, nam je dovolj vedeti in prepičanim biti, da so leta in leta — pred Madžari Slovenci tam prebivali.

Što let pred Madžarskim prihodom, tedaj leta 792, je napravljal frankovski kralj, Karl Veliki, vojsko zoper Obre (Avare), kateri so strašno gospodarili no samo po Ogerskem, ampak tudi po Avstrijskem, Štajerskem in drugod. Moral je pa to vojsko odnesti za kakša tri leta, ker so mu plemki Sloveni nadlegovali. Leta 795. pride h Karlu nek Tudun, edon oberskih glavarjev, ter mu ponudi deželo, ktero je vladal, naj berže panonsko. Karl, vesel ponudbe, ukaže furlanskemu grofu Erihu, kteri je bil njegov namestnik za jugovzhodne dežele, naj zbere svoje vojake in vdari v oberske dežele. Erih spolni povelje, dere z veliko truno slovenskih vojakov sred zime čez Donavo, zgrabi Obre v njih sedežu, pa jih tako močno nabije in potolče, da

se niso nikoli več opognogli. Bežali so, kar jih je bilo še zdravih, črez Tiso k Bolgarom, pa so bolgarskega kneza, ko jih je vprašal po vzroku njih velike nesreče, ta le odgovor dali: „Propadli suda povič zato, ker je bilo več in več število prepirov in tožb drugič zato, ker so naši sodniki pravico dajali krivičnjkom in tatovom; tretjič zato, ker je bilo pri obilnosti vina veliko pijančevanja; poslednjič zato, ker so hoteli biti vsi kupčevaveci in goljuši. Sloveni pa, ki so pod obersko vlado veliko terpeli, so rekli: „Zavoljo njih prevzestnosti jih je Rog iztrebil.“ Zatiraveci pomnite, da se vain haj ednacega ne pripeti!

Po tej zmagi jo raztegnil Karl svoje kraljestvo tudi črez panonsko deželo ter je tudi v te kraje pot naredil oznanovavcem kristijanske vere. Oprostjeni oberskega jarma so pripognili panonski prebivavci prav radi svoj vrat pod sladko butaro Kristusovega jarma. Panonski knez Ingo se je dal krstiti, in, ker ga je ljudstvo visoko spoštovalo, je po njegovem zgledu sv. kerst sprejemalo. Leta 798. je prišel Arno, kteri je bil ravnokar visi škof v Solnemgradu postal in v znamenje metropolitanske časti že „palium“ prejel, tja v staro Panonijo, je učil ljudstvo, postavljal duhovnike, posvečeval cerkve in ustanovil novo škofijo za Panonijo. Z veliko slovesnostjo sta spremljala viši škof Arno in grof Gerold novega škofa, Theodoriha, v Panonijo in sta ga prav častno tamošnjemu knezu slovenskemu izročila (l. 899). Tako piše Jireček v navedeni knjigi str. 136. (Dalje prih.)

ZABAVNIK

Lov na ljudi v Kordofanu.

Proti koncu l. 1838 je poslal egipški podkralj v provincijo Kordofansko *) ukaz, da naj pripravijo 5000 sužnjev. Poslednje dni meseca novembra se je podal k temu odločeni odbor na odhod. Bilo je 2400 mož pešcev, 750 m. Mograbinov (Beduinov na konjih); 200 m. nepravilnih jezdecev, 300 jezdecev na velbljudih in 1200 domačih, oboroženih s ščitom in kopjem; imeli so s seboj tudi tri topce (kanone). Ta krat sta dobila vsaka dva pešca le po enega velbljuda, ker jih niso mogli toliko sognati, in so jih zunaj tega mnogo porabili za nošenje vode, stanov (šotorov) itd. Živeža in potrebne piče za konje so vzel le za nekaj dne, ker potem so se nadjali, da vse dobijo le s plenjenjem in ropanjem. Eni gorski vasi so prij naznani, da naj se poda; veliko je že trpela za minulih let od vojakov

* Kordofan je dežela v Afriki med Sennarom in Darfurom ob během Nilu, veliká púšť (stepa) z mnogimi osaznimi (rodovitními) kraji. Kedár dežuje, jo vse hohotno, zaraženo kedar po suši prilisno, vse puščava. Prebivavci, Kubijski, zamorci so podložni nemestnemu králi egipckemu, sicer pa imajo svojega glavarja.

Mehemed Alijevih in od roparských Bakarov, zato je imela le majhno število prebivavcev. Šejk (poglavar) je prišel brž v tabor in se je podal z vsemi svojimi podložnimi (196 glav) Turkom. On sam je obdržal svobodo in dobil vrh tega še obleko v dar; mladim možem so pa vrat vklelili v mlado dřevosec, ki je bilo 6—8 čevljev dolgo in 2 palca debelo, in imelo spredaj vilice, v které ubogim tako vrat vzežeo, da je dřevovo deblo spredaj, vilice se pa zad za vratom z druhim kolom počez zvežeo. Ko so to opravili, so vlekli sužnje v Lobeido. Ko jim je kruh pošel in so pri ubogih ljudek le malo žita najšli, so bili prisiljeni dalje stopati. Drli so na naj bližo goro, ali kako so se goljušali vojaki, ker so najdli vse praznol. Prebivavci so zvedeli, da so vojaki prišli, zato so utekli z živino in z vsem svojim premoženjem; ničesa ni bilo tukaj razau praznih bajt, které so naglo zažgali in vse, kar je šlo v njih bilo, vničili. —

Sedaj so spchali k troji gori. Prebivavci so sklenili ráji umreti, kakor so Turku podati ter so se h krepki brambi pripravili. Turki so vas naskočili, prebivavci so naskok nekolikokrat odobili, dokler se ni sovražník po sopetnem naskoku gore polastil. Grozopolen je bil pozor, ki se je pred očmi razgrinjal. Od

GOSPODARSKA SKUŠNJA.

[*Kako se sadje ohrani.*] Na ruskem dvoru so tako le sadje brani. Dene se nekoliko kreosota v vodo, da se stopi; a to vodo se japo poškropi, da se v prah zdobi. Zdaj se vzame skrinja in se z omenjenim japo dno za palec na debelem posuje. Po japo so raztegnut pola papirja in nanj se dene sadje, zrnu za zrnu, tako, da drugo drugega ne tika. Na to so raztegnuti pet pola papirja in nanjo posuje zopet za palec na debelem omenjenega japo. Tako si sledi japo, papir in sadje, dokler se skrinja ne napolni. Ogli (koti) so z drobno razmletim ogljem zapolnijo. Potem se skrinja dobro pokrije. Pravijo, da se takó shranjeno sadje namanj eno leto prešno (frisno) ohrani.

DOPISI.

Iz Černe. 1. oktobra. V.č. — Preteklo nedeljo 29. sept. smo imeli novo mač; novomačnik je č. g. Stefan Kerkoc iz Gojač. Že 4 dni poprej so naznali živonovi veseli praznik; v nedeljo pa so jim tudi še možnarji pritrdovali in svečanost povzdigovali. Ljudi je bilo privrelo od vseh strani vse polno. Ob 10. uri se je vzdignil sprevod (procesija) iz farovža v cerkev. Razen duhovštine, žlahto in prijateljev so spremljale novoposvečence trdi, po takajšnji navadi, v holo obločena dekleta. — Ko novomačnik v cerkev stopi, zapojoju mu pevci — g. dijaki goriški pod vodstvom slavnoznanega gosp. Hribarja — pesem: „Novi mačnik bod' pozdravljen“ (zl. Rihar). — Vsa cerkev se je začudila, ko je mladi mačnik s krepkim glasom: „Veni Creator Spiritus“ zapel, kakor da bi že 10 let cerkvene obrede opravljal. Pridigal je č. gosp. Smac, vikar iz Velikih Žablj. Govoril je o dolžnostih in težavah duhovskega stanu, in o dolžnostih vernikov do duhovnih pastirjev, kako da morajo oni njih nauke poslušati in jim brez njih stanek zlajševati itd. — Kar je ljudem sosebno dopadlo, bila je slovenska mačna, ki so jo čudovito izurjeni povei izvrstno deli. Pač, petje je vendar le dala vseke svečanosti! Slava gospodu Hribarju, pod čigar vodstvom nam je bilo dano tako ubrane in milo-krepko-doneče glasove poslušati. — Po sv. mači je bilo darovanje („offer“) — Na zadajo so podelili novomačnik sv. novomačnički blagoslov narpopred. duhovnim stariščim, potle lastnima očetu in materi, potem vsem pričujočim. — Nadjamo se, da za 4 leta bomo v Črničah zopet tako slovesnost obhajali.

500 duš, ki so prebivale v selu, jih je ostalo samo 188 živih. Vse bajte so bile napolnjene s trupli starimi in mladimi oseb; kdor ni z orožjem v rokah v boju padel, vzel si je življenje sam, da bi snžnosti učel. Potem, ko so vjetnike odpeljali, bilo je vse poplenjeno; trupla so ostala nepogrebena. Kako žalosten pogled za to, ki so si z begom življenje redili! Kaj so dobili, ko so se povrnili? Nič, razen trapel in podrtin. —

Da bi se malo odpočili, so razpeli šatoro in razpolastl nekoliko mož, ki naj bi živež spravljali. Tak tabor, kterege večer na ravni postavljalo, sestoji iz nepravilnega četverokota, kterege ogradijo s trnjem, mejo, včasih tudi z kamenjem, in v osredje njegovo spravijo pešce, kanone in jetnike. Jezdeci in suličarji ostajajo pred taborjem. Da bi postavili potrebitne straže in druga taktilna zavarovanja, jih še nikomisel ne pride; pripravljeni so lo proti napadom, ker zamoreci prav pogostoma taborje po noči napadajo. Navadno se pa le malo časa v taborju mudijo. Tako je bilo tudi takoj. Ko so se vojaki malo odpočili, in ko so nekolič živež nagrabili, so stanove razdijali in podali so k bližnji gori, ktero so imeli napasti. Jezdeci so za pol ure naprej poslali, da bi goro ob-

Iz Černe. — Kupci! kar na ravni postavljate po vino! Dobro kapljico nam jo Bog dal, vino je boljše kot leta 1865. Cena mu ne bodo zelo visoka; radi vam postrežemo z dobro kapljico, pa pridite precej in prisite nam potrebnih donorcev za opravila!

M. V.

Iz Černe. — Mnogo nam je sicer bolezni i teka grozdja poškodeloval, ali nabrašli smo ga vendar, hvala Bogu za lastno potrebo in še nekaj za prodaj.

Ker se je, bodi si po časnikih ali po privatnih sporočilih, o tukajšnji grozdni bolezni morsikaj po svetu raztresilo, naj kupcem naznam, da niso vso bojno grozdje za domačo pižado in za jesih odbrali, zdravo pa posebej, da zmoremo kupecem z dobro in popolnoma zdravo kapljico ustredi. Torej, kupci! le pridite k nam, i ne strašite se nazuanil o splošni bolezni, kajti vino je podobno predlanskemu in ga mord še prekosi. — Cena mu tudi ne bo provisoka. — Našim kmetovavcem pa bi jez svetoval za prihodnje leto, da naj poskusijo po trtih, po kajih se je bolezni prikazala, zdravilo, o ktemem so kmetovavci tržaške okolice bolezni odpravili.

Pravil mi jo prijatelj Nabrežinske okolice, da koder so pri njih mlade grozdje požveplili, imajo grozdje lepo kakor luč, po drugih krajeh pa, koder so to opustili, da je grozdje več ali manj bojno. — Sovrašani! le poskusite drugo leto; vseh, mislim, ne bo izostal! *)

O. Francetov.

Iz Skopega na Krasu. 8. oktobra. M. — Z dovoljenjem vis. c. k. namestništva primorskoga smo osnovali čitalnico za kmete in rokodelce in 29. septembra slovesno odprli. Od jutranje zare je je vihrala nad čitalnično hišo narodna zastava z napisom „živio!“ Okoli 7. ure zvečer naznaujijo štiri možnarji, da se ihna slovesnost pričeti; povabljeni so se jeli shajati v čitalnici in zdajci se prične „beseda“. Med vsakim govorom se je vrstilo ubrano petje Peklenskih fantov (t. j. od milna „Pekel“, pri Rihenbergu).

Program je bil ta-lec: Govor prvomestnika, gospod Jožeta Živica, kteri se glasi tako: „Kakor se mora vojskovati brodnik, jadrage po nevarnih globokičnah sinjega morja, s protivnimi vetrovi, ter oprati se

*) Že dvoje potresi priporoček zoper živo bolezni, pa žali Bog, da so sekieri knesje že vedno tako slepi in trmalisti, da se ga noščajo poprijeti. Posamežni sam, in Bog ti ho pomagali. (O novi mači smo že poprej drugi dopis dopili).

krožili. Ko so se približali, so jih prebivaveci od vseh strani napadli, ker so bili vše popred zvedeli, da so Turki v deželi. Zamoreci, kterih je bilo sila veliko število, so se s strašnim kríkom iz svójih akrivališč na Turke zagnali, čeravno neso imeli, drugega orožja, kot ščit in kopje; pomagalo so jim v tem tudi njih žene. Jezdeci so bili vse zmožni in prepadeni, in, ker se jim ni ljubilo postaviti zamorecom, so se biki obrnili in v dirjem toku pobegnili. Eden voditeljov Beduinov, kteri je imel ognjenega, trdrovratnega konja, ki mu ni hotel za drugimi leteti, bil je naenkrat obdan; popade puško, da bi na prve ustrelil, ali nikakor mu ne da ognja, in popred, kot za sabljo prime, so ga že izbili s konja in na mestu umorili. Nobeden iz podložnih ni na to pomislil, da bi ga rešil; vsak je skušal le samoga seba rešiti. Ali to bežanje vendar ne smemo pripisovati bojazljivosti Beduinov, ki se navadno vrlo hrabro obnašajo. Z neizmernimi oblubami, kterih pa nikdar ne spolnijo, privabijo te ljudi iz domičnih step (puščav) ter jih porabijo za lov na ljudi. Razum svojega plačila nemajo drugega, kot to, kar si pridobijo s planjenjem in ropanjem. Če se v estalem zgodidi, da po naključbi ali po lastnem zakrivljenji v bitki

z vso močjo, z vso pogumnostjo na križlo svoje ladjje, in mu je treba, da dne in noč prečuje, tako hodo bili kozovorodnik viharjem, da prave poti ne zgreši, da se mu ladju ne razbijajo ob pogebljivi skali in da srečno priplava do mite domovitve, do ljubljivih staršev in zveznih prijateljev: — "cumko je bilo vojskovati se sinom milo matere Slave, da so proplavali čez pogebljivo morje dušnega spanja in narodno nezavodenost svetega plenoma de bregas narodnih pravil v dobo postarne narodsko enakopravnosti." Tu popisuje govornik, kako da se je godilo Slovanom nekdaj, ko so jim bilo okolnosti neugodne, dokler ni Nj. vol. ljudstvu svojim enakopravnost dovolio, in nadaljuje tako:

"Ko bi trenil, ja vstalo svitlo solnce narodnega duha, tor začelo ogrevati srca otroččev Slovenije milo in že gorijo zdaj neštovljeni sublji, že plemen goreča ljubezen v neštovljenih strojih vrhov sinov in rahločutljivih hčer dragih domovine. Ko bi trenil, so se ustopili povsod pravki slovenski v kolo bratovskih družb, ktorih namen je, narodul duh buditi, gojiti in podpirati, omiku in lepo vedenje med narodom širiti ter skrbeti, da se več narodnosti svoje zavejati."

Ponemaja, zbrunč rodomjubi, ponemaja te tako družbe, ktere so se po mnogih mestih, trgih in vseh pod imenom "Čitalnice" ustanovile, smo tadi mi po dovoljenji visokega námenstva enako društvo napravili. Če ravno smo nosedje mažne, ponizne soseke; vendar bodo tudi naši čitalniki podlaga: čista ljubezen do domovine, skrorna želja, svrževati edini pravi namen; omiku, in to s pomočkom vankoršnega podučevanja, in, kar je neobhodno potrebno, po povzdigni kmetijstva. — Srčna želja naša je, in ta se opira na zanesljivo pomoč visokočastite duhovščine, da bi se več kmogoče rodoljubov, ktem je za omiku in občno blagostenje mar, nam pridražilo, ker le z združenimi močmi se zamore kaj zdatnega; hasljivega napraviti, le z združenimi močmi zamorem enako družim narodom napredovati. — Danes je prvi dan, da smo se slovensko takoj zbrali in se v koli rodoljubov veselimo. Da se pa smemo narodno veseliti, imamo zahvaliti se Nj. veličanstvu, digar cesarska beseda nam to pravico dovoljuje. Slava, točaj, trikrat slava našemu preveselemu cesarju Franetu Jožefu! — Čast in hvala tistim rodoljubom, kteri so nam z radiodarnostjo svojo in splošni v djanjem ali svetom k napravi čitalnice in k današnjem veselici pripomogli! — Bog živi in pomnoži tu naše društvo in blagoščov vse naše dobre namene, naše pošteno prizadevanje s srečnim uspehom!" — Za govorom je sledilo

svojega konja zgnub, ne smejo od vlade nobene nagrade (darila) pričakovati. Če si nema ktori s čim konja kupiti, da mu ga sicer vlada, toda potler denar od plače utrga, tako, da mora včasih celo leto zastonj služiti.

(Dalje prih.)

Uz Črnčič: Ljuba, "Domovina"! Prosím te, vzemmi v svoje naročje točke mojo pohlevno pesmico, ki sem jo jaz že sivček, samouk, izkoval, ne, da bi se z njo bahal ali se s povsak živo pozadal, ampak zgolj le zato, ker tam in sebi gorgo ljubezen do mite slovenske ip' do vsega, kar je v njej lepega in dobrega.

Pesem

o vinski trti.

Vinski hram sem si sozidal,
Tud že sodce sem nabil,
Da bom vince va-nje vlival
In v potrebi iz njih pil.

Trica ti moja mila,
Kako kapljo ti rodil!
Kak' si mi se prikupila,
Ker mi žalost v njo podil!

petje "Babija hrubača", potle deklamacija dijaki "Prekleti krča", pesem "Lipa"; govor gospod dr. Orla "O potrebi čitalnic"; pesem "Vstanimo!" Govor gospod dr. Lavriča "O koristi čitalnic". Pesem "Boj". Govor bogoslovca gospod Žguru "O koristi čitalnic" (mudalje) — Beseda je bila kaj najboljša in družniki in gostje prav veseli. Razum omenjenih govornikov, našega domorodca gosp. dr. Orla in gosp. dr. Lavriča, je bilo še veliko gospode iz Trsta, častita duhovščina iz okolice; prostuga ljudstva pa je bilo zasej takiko, da se je vse trlo. Po besedi je bil pleš.

Posebna zahvala za napravo čitalnice gre vnotrušnjemu našemu rodoljubu gospodu Jožefu Živicu, ktori se je za njo veliko trudil in se tudi velikih stroškov in nasprotnikov nje ustrail.

Uz Tomlina: (Volčanska čitalnica) 15. p. m. zo odprli Volčani svojo čitalnico z navadno slovensko stjo. Sešla se je bila lepa kopica domačinov in tujev. Govorilo se je in deklamovalo. Peli so dijaki sredojih in viših učilišč z občeznino spretnostjo in pohvalo. Društvo ima korenino v prosteni narodu, nadjati se je tedaj oblaževalnega vesela.

Pa kakor ima vsaka stvar svoje nasprotnike, tako tudi tamohačja čitalnice ni brez njih. Nek je prileten mož, ki ima mnogo vpliva na vaščane, na vse kriplje dela, da bi se ta narodni dom izpraznil in zaprl. Ukažljeno mladino odvrata od vstopa, češ, da so taka društva nevarnejša od peklenškega žrela. Čitalnice so po njegovem mnenju kačja zaloge in semejnička vsestranska nemravnost. Slovenski kmet se ne smie na višo stopinjo izobraženosti in olike povzdigniti, ker je ravno pregloboka (?) učenost Lutra na razpotje spravila. Da bi tudi slovenčina v šolah in uradnih tehničnih mestih dosegla, mu ne gre v glavo, saj tega tudi ni treba, ker bi priprav Slovenia tehničnih izrazov tako ne imel. Proč tedaj s čitalnico (pesniški jo označi ... co imenuje), da se ljudstvo ne pokvari. Prav pa la Hohenwarth! Tako je prav! Ko bi bilo več tacih domoljubov, bi gosp. Dr. Val. Zarnik gotovo ne bit tako dolgo s svojimi "originali druge vrste" odlatal. Bog Vam daj dobro, tacim in enacim ljudem pa kaj več narodne zavesti!

Uz Kviškega 9. okt. — r — "Taka bo brž ko ne tudi po Brdih, koder niso še potrgali." Te besede sem čital v predzadnjem listu "Dom.", kjer govoril o vremenu. Vreme je bilo res tudi po Brdih tako

Za te tradil mlada leta,
Pridne delal vsak sem čas;
Za te prosil sem Očeta,
Da bi var'val tebe in nas.

V tem ko drugim grozdje gajijo,
Vslišal Bog je zdihljaj moj;
V tem ko druge toča bijo,
Blagoslovjen moj je znoj.

Slava Ti, dobrotnik mili!
Hvala Ti za dragi dar!
Toda drugih tud' se vsmili,
Ne pretepaj jih vsikdar! *)

Andrej Batič
Kmet in cerkovnik.

*) Krov nad ljudsko omiko! — Na to stopinje moramo povzdigati vedno, nadejga pravstega ljudstva; potle bodo imala pada zaklivanja podlaga. Če pa pustimo mi, izobrazenci, nasred 100 let boda na sabo, ne bo mič prida ne iz nas ne iz njega. Zidujmo, pa he v zraku. Če imamo starč, to je, knežijo intelligenčijo in edbo, tam premotenoč: če pa ljudstvo otresemo in se Bog zna kakim sanjarjšam vzdancu, boda nas, kadar se strezemo, laže boleli. — Capist, qui capere posset!

kakor drugod, z razločkom, da nismo toče imeli. Zugali so nam sicer pogubljivi oblaki, glibali vse je grom, ali ravno zato pogleduje zdaj marsikteri Brdo toliko ponosnejšo svojo puško, menič, da je ona oblake ustavila in proti severju zapodila. Potem takem bi naš Brdo lek zoper oblake pozual (?); samo vetrovom ne more še v okvir priti, kajti vihar je vkljub puški — grozje močno pomandral. Sploh pa je bilo letošnje vremensko ugodno; po veliki vročini imamo obilno desno, očetelo grozje je vse sredno dozorelo, ker mu je prepanesla spomladisiana, in potem sploh tudi gajilob, in spregledalo mu vodenou kamnje. Vesoli čas, ki so Brdi, na laški meji, že prve dni vel. srpanja začenjajo končuje se s trgovino. Tibia Brda — se v teh mesecih prebude in pojede, in pojede in popovajo v narodni pescicah srečnega in nevrečnega človeka. Ko noč bilja tukajnsja trgatev — pravijo starčki, da poznaže letošnji enako — tako bogata, mislili bi človek, da se razlegajo po Brdih sirenki glasovi, ki so ljudi vseh strani k sebi privabili. Poti v Brda so žive kakor mestne ulice, po katerih se sprehajajo ljudje vsočega stana. V Brda zahajajo kočije ip nakladni vozovi; tukaj dela meščan, Kraševac, gorjan; tu imamo tudi zglobljene čoziderske brate (bened. Slovence). — Prav tako le hodite sem, in zmiraj v obilnejšem številu: za dober denar, vas daka prav žlahtna stvar.

DOMAČE VESTI.

a.) Cerkvene.

V Gorici 11. oktobra.

V soboto dopoldne so prišli Nj. eksk. prezv. Nadškof z Dunaja.

Prestavljeni nli na novo postavljeni so tukaj dohovci gospodijo: Č. g. Jož. Brešan f. koop. v Cerknem gre za faro, administrator na St. Viško goro; gosp. Ivan Wester bo f. koop. v Cerknem na njegovo mesto pride novomislid. g. Ant. Trepav. — Prv. g. Pet. Goričnik v Trstu gre za pokoj; g. Andrej Vuga in Libočnik je predstavljen v Trento za vikarja; na njegovo mesto pride v Libočino g. Fran. Štarček, novomislidnik; g. Šim. Gaberšček s Špencem v Kanal zp. f. koop.; na njegovo mesto g. Ant. Pipan novomislidnik; g. Štef. Kerkovč, novom., gre za koop. in učitelja v Podmorec; g. Karol Kuhar, novomislidnik, gre za koop. in učit. na St. Viško goro. — G. Alojzij Pergualia iz Št. Petra Šink. kat. f. Cecotti-ov beneficiant v Morsan; v Št. Peter pa na njegovo mesto na učitelja in subsidiarja novomislidnik g. Ant. Bodigoi.

Dobili smo včeraj 1. zvezek v "Domovini" že napovedane cerkvene zgodovine v latinskem jeziku. Celj naslov se glasi tako-le. "Institutiones historiae ecclesiasticae Novi Foederis auctore R. P. Claro Vasooti etc., editio altera post auctoris obitum emendata et aucta sicut dicit Joannis Hrast, ss. Thœol. Doctoris, in Seminario Archiepisc. Goritiensi historiae ecclesiasticae et Juris ecol. Professoris. Para I. Goritiæ et Cellejæ, sumptibus Caroli Sochar 1868." — Ta prvi zvezek obsega na 352 straneh zgodvino do Gregorja VII. — Drugi zvezek pride na svetlo o Veliki noči. — Vsak izmed nas vči, kako teiko smo pogrešali za šolo pripravne knjige. Tej potrebi je zdaj ustrezeno. Čuditi se mora bravec, kako je bilo mogiče, toliko jedernatega blaga — brez slame in plevi — na primeroma tako malu strani sličiti. Knjiga se mora čitatelju prikupiti ne le po lični znanji podobi, temveč tudi po lepi latinščini, po kateri se memo družib del bogoslovske odlikuje. Pa kaj bi še dalje to delo presojali in opisovali; porok za vaskostransko njega izvrstnost nam je imel dr. Hrast. — Založniku g. Sohar-ju dohaja že mnogo naročil od vseh krajev.

b.) Raznотre.

Ministerstvo za uk in bogočastje je podelilo novo uredjeno službo vodje na normalki in ob enem učitelja na učiteljskem pripravnosti v Gorici gimnazijalnemu učitelju v Kopru, Petru Rajakoviću. Novi gospod vodja je bil nekdaj na gimnaziji v Gorici; on ana dobro slovenski vr.

— 28. sept. je pogorelo v Mostu 15 življet; 12 dratin je brez strebe; škoda je cenjena na 15000 gold.

samo dve hiši sta bili zavrnjeni. Odlikovali so se pri gadenji čupan ročinjek, g. Franc Krčev, Matija Komkin iz Avš in okrajni uradošek g. Tom. Graf iz Kataha. 4. okt. je igorelo tudi v Skrbnici na Krasu. Smo pičo jo zgorelo kakih 270 cent. Na vod so se prisodelovali pri gadenji: Franc Bunc, bivši mohikanški vojak, Jos. Lipek in Anton Bunc, vojaka, in neka neznan gospodinja.

Za vči bolja in pomembnika na novoustanovljeni tukajnsji komunitetski župi, ne pi nikdo oglašil. Za to je zdaj dohodni odbor ti alžibi v drugo razpisal (do konca f. m.). Plati sto 1000 in 400 gold.

Naj dohodni odbor nabija zdaj vse osušilni na črni deski tudi v slovenskem jeziku.

OGLED PO SVETU.

Adres 25 avstrijskih nadškofov in škofov do Nj. vol. posarja in Rims. V. teh 2. roček je zapopadeno vse, kar nam je prenesel protekli teden zanimljivega. — Kakš. čuden je vendar puri svet in sicer tisti „svet“, kjer „občno mnenje“ kujo! V tem ko so sovražniki papeža in sveinoga njegovega gospodstva vči zadovoljni sladko smejajo, ker jim velja že, za gotovo, da bo razvite papeževe svetne oblasti v kratkem koncu; v tem, ko je — po njih mislih — moč katoliško cerkev, že tako opěšala, da njeni strela nikogar več ne stričijo, v tem ko vidijo vpliv cerkvenih oblasti na vse korane razmerje že vse razumejo; bilo jim je, ta dalečno, samo pravno s 25 podpisimi zadosti, da so zagnali tak hrup, tak ropot in krik po čudnilih in mestnih zborinah, kakor da bi bil Beločnib vse svoje peklersko približno razklenil, da naj ne nad ekose, nad konkordat in škofovsko adreso spuščajo. — Sto pač ubožiščki, vči sužni dunajski svobodnjaki! Če vam je pismo, 25 škofov eno države, s peticami 25 avstrijskih državljanov" (gl. Wanderer-ja) tako grozo in jeso dolia, da ste že vso žalo iz sebe izkolidali, da razumejete, kaj vči v tem, kako se hoste že je svetje in kršči, kako boste rendali in tolili, kedam pote, brali, testament, vesaljne cerkve, ki ga razpošlje paprek, „andrazvalin sveinega gospodstva“, kterege, konec prorokujete! — Da, da! reanica v odi, kolje: "Ne možka škofovška beseda nekaj tehta! Napognornejša priča temu je sedanje vedenje pihlega svobodnjalstva, ktero je te dni do vrhuncu amešnosti in abhnosti prispolje v mestnem starčinatu dunajskem. Tako dobro so razumeli dunajski mestni "očetje" zapopadek škofovsko adreso, da se nihče prasil ni: „Semi li jez, Rabbi?“ ampak, da so ne ravnost priznali: Mi smo tisti, na katero meri adresu, zlasti kjer o šolah govoriti. Recite zdaj, ali so 25leti v črno piko zadeli, ali ne?! — Gotovo je, da adresu novo dobo napoveduje, in da smo prišli na poti notranje politike do nevarnega ovinka, krog kterege se mora v kratek državni voz obrniti. Glejmo, da se ne prekučemo! — Na Rimskem jo že bilo nekaj malih bojar, med garibaldoveci, (ki so čez Italijansko rimsko svojo vali) in papežeyimi vojaki. Da sedaj niso razširjeni krdečci garibaldovcov, še niso opravila. Garibaldi, a je italijanska včela, že v drugo v kočji rog (na Kapraru) vgnala; hejol je namreč ubaran na Rimske. — Na Zdrovaskem so odstavili 30 profesorjev (med njimi 12 duhovnov) za to, ker niso prijazni madjarstvu. — Na Reki je vihrala na cesarjev god 410 krovaška zastava nad hišo, kjer stanuje kralj. komisar Čeb.

(Zavoljo poimankanja prostora smo prisiljeni odložiti posnetek obravnjav zbornico poslanca, in mnogo dopisov in vesti. — Vr.)

Boravi kur na Dunaju 9. okt.: Metaliques 55:10; narodno posojilo 64:80; London 124:60; adijo srebra 122:—, dokini 5:97.

Listinske vrednosti: Gosp. t. y. t. v. Č. Prihodnj. — G. A. Z. v. K. Ti poti niso mogče; pride prihodnje na vrsto. Hvala! — Dopriski iz Grizerje: Prihodnj.